

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_13_IZRAEL		
Název materiálu:	Izrael		
Předmět:	Zeměpis	Ročník:	7.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	7. 12. 2012
Jméno autora:	Mgr. Božena Přikrylová		
Klíčová slova:	Stát Izrael, Židé, přírodní a hospodářské poměry, napětí, výjimečnost.		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák vymezí region, popíše jeho přírodní podmínky a socioekonomické podmínky. Vysvětlí, proč region patří k ohniskům mezinárodního napětí.		
Rozvíjené klíč. kompetence:	Žák čte s porozuměním. Vybírá podstatné informace. Spolupracuje ve skupině.		
Anotace, metod. list:	Materiál obsahuje text ke geografické charakteristice státu Izrael, osnovu zápisu a hotový zápis (v maximální míře).		
Použité zdroje:	<p>Izrael. In: <i>Wikipedia: the free encyclopedia</i> [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-12-06]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Izrael</p> <p><i>Školní atlas světa</i>. 1. vydání. Praha: Kartografie, 2005. ISBN 80-7011-730-3.</p> <p>Obrázky v textu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Laboratoře IBM v Haifě http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9d/IBM_Haifa_Labs.JPG/300px-IBM_Haifa_Labs.JPG Kibuc Deganja Alef a Deganja Bet http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5b/Deganya_Israel.jpg/220px-Deganya_Israel.jpg Mošav Nahalal http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d5/Shavuot_bikkurim.jpg/220px-Shavuot_bikkurim.jpg Staré Město v noci http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5b/Israel-Jerusalem_Old_City.jpg/170px-Israel-Jerusalem_Old_City.jpg 		

Popis hodiny	<p>Evokace: 5 minut Učitel položí otázku: <i>Co víte o Izraeli?</i> Po společném snosu informací formuluje cíle hodiny.</p> <p>Uvědomění si významu: 28 minut Učitel rozdělí žáky do čtyřčlenných skupin, sdělí instrukce a rozdá text Izrael.</p> <p>a) Čtení textu jednotlivci: (8 minut) Každý žák ze skupiny čte svou část textu, podtrhává si podstatné nebo zajímavé informace.</p> <p>b) Zápis ve skupině: (10 minut)</p>
---------------------	--

*Tento výukový materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám.
Základní škola a Mateřská škola Veřovice, příspěvková organizace*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Učitel rozdá každému žákovi osnovu zápisu. Žáci ve skupině společně vypracují zápis, každý člen skupiny přispěje údaji z textu, který si měl prostudovat.

c) Kontrola zápisu: (10 minut)

Společná kontrola zápisu, práce s mapou.

Reflexe: 12 minut

a) Diskuse: Učitel položí otázku „Proč patří tento region k ohniskům mezinárodního napětí?“

b) Pětilístek.

Izrael

Text

Vybráno z:

Izrael. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2012-12-06]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Izrael>

Izrael

vlajka

Hlavní město: Jeruzalém [pozn 1] Rozloha: 20 770 km² (150. na světě)

z toho 2 % vodní plochy Nejvyšší bod: Har Meron (1208 m n. m.) Časové pásmo: GMT+2 Obyvatelstvo
Počet obyvatel: 7 730 400[1] (96. na světě, 2011) Hustota zalidnění: 355,8 ob. / km² (34. na světě)
HDI: ▲ 0,872 (velmi vysoký) (15. na světě, 2010) Jazyk: hebrejštiny, arabština (úřední) Národnostní
složení 76 % Židé, 19 % Arabové, 5 % menšiny Náboženství judaismus, islám, křesťanství Státní útvar
Státní zřízení republika Vznik 14. května 1948 (založen rozhodnutím OSN na území britského
protektorátu) Prezident Šimon Peres Předseda vlády Benjamin Netanjahu Měna Nový izraelský šekel
(₪) (ILS) HDP/obyv. (PPP) 33 299[2] USD (22. na světě, 2007)

Stát Izrael je stát na Blízkém východě v oblasti jihozápadní Asie, kde leží při východním pobřeží Středozemního moře. Na severu sousedí s Libanonem, na severovýchodě se Sýrií, na východě s Jordánskem a na jihozápadě s Egyptem. K Izraeli přiléhá i Západní břeh Jordánu (Judea a Samaří) a Pásmo Gazy, tj. území částečně spravovaná Palestinskou autonomií – tato území jsou Izraelem okupována od Šestidenní války v roce 1967. Izrael je se svou populací 7 730 400 obyvatel,[1] z níž většinu (76 %) tvoří Židé,[4] jediným židovským státem na světě.[5] Je rovněž domovem izraelských Arabů, křesťanů, Drúzů a Samaritánů, stejně jako jiných náboženských a etnických menšin.[3]

V roce 1947 Organizace spojených národů schválila rozdělení Mandátu Palestina na dva státy – židovský a arabský.[7] Přestože Liga arabských států tento plán odmítla, Izrael na jeho základě vyhlásil 14. května 1948 nezávislost a v následující vítězné Válce za nezávislost rozšířil své hranice nad rámec plánu OSN na rozdělení Palestiny. Od té doby trvá mezi Izraelem a sousedními arabskými zeměmi

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

konflikt, který vyústil v několik válek a desetiletí násilí, trvající dodnes.[8] Se dvěma sousedícími zeměmi (Egypt a Jordánsko) však Izrael už mírové smlouvy podepsal a nyní usiluje o dosažení dohod s Palestinci.

Izrael je parlamentní zastupitelská demokratická republika s všeobecným rovným volebním právem.[9] Vládu vede premiér a zákonodárným orgánem je jednokomorový parlament Kneset. Podle hrubého domácího produktu je izraelská ekonomika 41. největší na světě (2010).[10] Mezi zeměmi Blízkého východu patří Izrael na první místo v indexu lidského rozvoje,[11] svobody tisku[12] a ekonomiky.[13] Zatímco Izrael samotný považuje za své hlavní město Jeruzalém,[pozn 1] většina států uznává jako hlavní město Tel Aviv-Jaffa.

Navzdory tomu, že Izrael je malou zemí, nacházejí se zde rozmanité geografické jevy a zvláštnosti, například Negevská poušť na jihu či horské hřbety Galileje, Karmelu a Golan na severu. Východně od centrální vysočiny se nachází Jordánské údolí, jež je částí Velké příkopové propadliny. Řeka Jordán teče od hory Hermon přes Chulské údolí a Galilejské jezero do Mrtvého moře, které je nejnižě položeným místem na Zemi.[112] Na jihu se rozkládá údolí Vádí al-Araba končící v Akabském zálivu Rudého moře. Pro Izrael a Sinajský poloostrov jsou jedinečné erodované kráterovité útvary zvané machtešim.[113] Největší machteš na světě je Machteš Ramon v Negevské poušti, který je až 40 km dlouhý a 10 km široký.[114]

Extrémní rozdíly

- Nejnižší bod: Mrtvé moře –408 metrů[3]
- Nejvyšší bod: hora Hermon na Golanských výšinách 2 814 m n. m.,[115] jinak hora Meron 1208 m n. m.[3]

Klima

Teplota vzduchu v Izraeli kolísá, a to zejména během zimy. V horských oblastech převládá chladné a větrné podnebí, mnohdy doprovázené sněžením. Vrchol hory Hermon má po většinu roku sněhovou pokrývku a každoročně obvykle sněží i v Jeruzalémě.[116] Pobřežní města jako Tel Aviv a Haifa mají chladné, deštivé zimy a dlouhá a teplá léta – tj. středomořské klima. Ve vesnici Tirat Cvi v severní části Jordánského údolí byla zaznamenána nejvyšší teplota v celé Asii (53,7 °C).[117] Mezi květnem a zářím je v Izraeli déšť vzácností.[118][119] Kvůli malému množství vodních zdrojů se izraelští vědci zaměřují také na vývoj technologií minimalizujících spotřebu vody. Jedním z jejich vynálezů je kapková závlaha, která umožňuje pěstitelům úsporně dávkovat vodu každé rostlině zvlášť.[120] Izraelci využívají příznivých geografických podmínek pro výrobu solární energie, v jejíž produkci na osobu jsou na prvním místě na světě.[121]

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ekonomika

Izrael patří k nejvíce ekonomicky a průmyslově rozvinutým zemím jihozápadní Asie. Přes omezené přírodní zdroje se stal Izrael v uplynulých 20 letech z velké části **soběstačným**, a to především díky intenzivnímu rozvoji zemědělství a průmyslu v oblasti produkce potravin; z klíčových potravinářských surovin musí dovážet pouze obilí a hovězí maso. Izrael rovněž výrazně investuje do vědy a výzkumu. Mezi nosné obory se řadí informatika a komunikační technika, medicínské obory, biotechnologie a nanotechnologie.[178]

Mezi hlavní obchodní partnery Izraele patří Spojené státy americké, Spojené království, státy Beneluxu, Švýcarsko, Německo, Francie, Itálie a Nizozemsko. Ekonomická spolupráce mezi Izraelem a Českem měla v letech 2003–2007 rostoucí tendenci.[180] V roce 2007 převažovala v importu z Česka elektronika a produkty automobilového a ocelářského průmyslu.[180] Export do Česka obsahuje zejména elektroniku a farmaceutika, plasty a chemické produkty.[180]

Průmysl

Laboratoře IBM v Haifě

Izraelský průmysl zaměstnává 16 % pracujících a na HDP se podílí 30 %.[3] V roce 2007 průmyslová výroba jednotlivých oborů vzrostla o 5 % až 10 %.[178] Objem dovozu do Izraele v roce 2006 činil 47,8 miliard dolarů, tvořilo ho především obilí, hovězí maso, fosilní paliva, suroviny a vojenské vybavení.[3] Z fosilních paliv Izrael importuje uhlí, zemní plyn a zejména ropu, kterou zpracovává na zemědělská hnojiva, paliva a farmaceutika. Mezi hlavní exportní komodity patří ovoce, zelenina, farmaceutika, software, chemikálie, vojenské technologie a diamanty.[3] Objem vývozu v roce 2006 činil 42,86 miliard dolarů.[3]

Izrael patří k světové špičce v oboru ochrany vody a využití geotermální energie.[183] Jeho úspěchy ve špičkových technologiích v oblasti softwaru, komunikací a přírodních věd jsou srovnatelné se Silicon Valley v USA.[184][185] Svá první zámořská výzkumná a vývojová centra vybudovaly v Izraeli společnosti Intel[186] a Microsoft,[187] IBM, Cisco Systems a Motorola. V oblasti hi-tech (elektronika, avionika, farmacie, atp.) došlo v roce 2007 až k 20% růstu.

Nerostné bohatství Izraele je omezené.[178] Těží se draselná, hořečnatá a bromová sůl (z Mrtvého moře), fosfáty a stavební suroviny (sádra a stavební kámen).[178] V malé míře se těží měděná a železná ruda, ropa a zemní plyn. Probíhá geologický průzkum ložisek zemního plynu ve středomořském šelfu poblíž Aškelonu.[178]

Mezi nejvýznamnější a nejrozvinutější odvětví průmyslu patří průmysl letecký, komunikační, softwarový, elektronický, zbrojní, potravinářský, textilní, tabákový a chemický, dále zpracování diamantů, výroba dopravních prostředků, elektronika, papírenský a polygrafický průmysl, rafinace ropy a hutnictví železa.[188]

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zemědělství

Kibuc Deganja Alef a Deganja Bet

Izrael má vysoce rozvinuté zemědělství. To zaměstnává 2 % pracujících a na HDP se podílí 2,4 %.[3] V roce 2007 došlo k přibližně 10% růstu rostlinné produkce.[178] Zemědělská půda se získává finančně nákladným zúrodněním pouště – zavlažováním, odsolováním a vhodnou druhovou skladbou rostlin. Orná půda zabírá 15,45 %, pastviny 7 % a lesy 5,3 % rozlohy státu.[178] Přibližně 54 % celkové výměry zemědělské půdy je zavlažováno a zemědělci se tak podílí zhruba 60 % na celkové izraelské spotřebě sladké vody.[178] Většina zemědělské půdy patří kibucům,[188] což jsou osady pracujících na základě kolektivního vlastnictví výrobních prostředků (s výjimkou půdy). Dalším typem zemědělských osad v Izraeli jsou mošavy, družstva samostatných sedláků, kteří se sdružují pouze za účelem prodeje úrody nebo nákupu surovin. Množství původně zemědělských podniků také zřídilo přidruženou průmyslovou výrobu.[178]

Mošav Nahalal

Mezi pěstované plodiny patří obilí, citrusové plody, olivy, brambory, bavlna, cukrová řepa, tabák, vinná réva a rajčata.[188] Důležitý je také chov dobytka, většinou skotu, velbloudů, koz, ovcí a drůbeže.[188] Rybolov se provozuje ve Středoziemním moři, zajímavostí je chov teplomilných ryb v poušti, kde se k jejich chovu používá poloslaná voda čerpaná z termálních vrtů.[189]

Značným problémem je nedostatek vodních zdrojů. Jediným větším zdrojem je Galilejské jezero a řeka Jordán. Pro zavlažování technických plodin se používá tzv. recyklovaná voda (v roce 2006 to bylo 550 miliónů m³).[178] Voda se získává i pomocí odsolování (400 miliónů m³ v roce 2007).[178] Proti nepříznivým přírodním podmínkám se Izrael snaží využívat moderní technologie a inovace. Používají se například biotechnologie, tkáňové kultury či kapková zálaha.[178]

Na základě základního zákona je vlastníkem půdy stát (zhruba 93 %) a její prodej je možný pouze výjimečně, obvykle stát půdu pronajímá zpravidla na 49 let.[178]

Cestovní ruch

Staré Město v noci

Dalším odvětvím ekonomiky je cestovní ruch, zejména náboženské poutnictví. Izrael přitahuje turisty svým podnebím, plážemi, archeologickými a historickými pamětihodnostmi i jedinečnou geografii. Na cestovní ruch měly značný dopad bezpečnostní problémy, ale roku 2008 se již situace vrací zpět k normálu.[190]

Mezi turisty nejčastěji navštěvovaná místa patří:

- Jeruzalém, hlavní město moderního Státu Izrael. Nejposvátnější místo judaismu a křesťanství, kde stál Jeruzalémský chrám a v současnosti jeho pozůstatek tzv. Zeď nářků, město, kde Ježíš Kristus učil, byl ukřižován a pohřben. Třetí nejsvětější místo islámu, kde se nachází Skalní dóm a mešita Al-Aksá.
- Safed, jedno ze svatých měst judaismu, v 15. a 16. století významné centrum studia kabaly.
- Masada, během první židovské války se Masada stala posledním místem odporu židovských povstalců proti Římanům.
- Hebron, druhé nejsvětější město judaismu. Podle Tóry je místem posledního odpočinku patriarchů a prametek. Předtím, než se král David přesunul do Jeruzaléma, byl Hebron hlavním městem Izraelského království.
- Tel Aviv, největší metropolitní oblast, pobřežní město, kosmopolitní a finanční centrum.
- Betlém, místo posledního odpočinku Ráchel, rodiště krále Davida a Ježíše Krista.
- Mrtvé moře, nejnižší položené odkryté místo na zemském povrchu, nejnižší položené slané jezero a také nejslanější jezero na světě.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Osnova k zápisu

Republika Izrael

Hlavní město:

Počet obyvatel:

Poloha:

Povrch:

Podnebí:

Vodstvo:

Obyvatelstvo:

Města:

Jazyky:

Náboženství:

Nerostné bohatství:

Zemědělství:

Průmysl:

Postavení státu ve světové ekonomice:

Cestovní ruch:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zápis (maximální rozsah)

Republika Izrael

Hlavní město: Jeruzalém, většina států uznává jako hlavní město Tel Aviv-Jaffa.

Počet obyvatel: 7 730 400

Poloha: Blízký východ, jihozápadní Asie, při Středozemním moři, sousedí s Libanonem, Sýrií, Jordánskem, Egyptem.

Povrch: Negevská poušť na jihu, horské hřbety Galileje, Karmelu a Golan na severu. Východně od centrální vysočiny se nachází Jordánské údolí, část Velké příkopové propadliny.

Podnebí: při pobřeží středomořské vlhké. Na většině území horká léta s nedostatkem srážek. Horské oblasti – chladné větrné zimy.

Vodstvo: řeka Jordán, Galilejské jezero, Mrtvé moře.

Obyvatelstvo: 76 % Židé, 19 % Arabové, 5 % menšiny.

Města: Jeruzalém, Tel Aviv-Jaffa, Betlém

Jazyky: hebrejšтина, arabština (úřední)

Náboženství: judaismus, islám, křesťanství

Nerostné bohatství:

omezené. Draselná, hořečnatá a bromová sůl (z Mrtvého moře), fosfáty a stavební suroviny (sádra a stavební kámen), méně měděná a železná ruda, ropa a zemní plyn.

Zemědělství: vysoce rozvinuté, většinou soběstačné, moderní technologie, zavlažování. Obilí, citrusové plody, olivy, brambory, bavlna, cukrová řepa, tabák, vinná réva a rajčata. Chov dobytka, velbloudů, koz, ovcí a drůbeže. Rybolov, chov teplomilných ryb v poušti.

Značným problémem je nedostatek vodních zdrojů, používá se recyklovaná voda, odsolovaná voda.

Používají se například biotechnologie, tkáňové kultury či kapková závlaha.

Průmysl: letecký, komunikační, softwarový, elektronický, zbrojní, potravinářský, textilní, tabákový a chemický, dále zpracování diamantů, výroba dopravních prostředků, elektronika, papírenský a polygrafický průmysl, rafinace ropy a hutnictví železa.

Postavení státu ve světové ekonomice:

Izrael patří k nejvíce ekonomicky a průmyslově rozvinutým zemím jihozápadní Asie. Intenzivně rozvíjí zemědělství a průmysl, výrazně investuje do vědy a výzkumu, nosné obory - informatika a komunikační technika, medicínské obory, biotechnologie a nanotechnologie, zpracování diamantů.

HDI: ▲ 0,872 (velmi vysoký)(15. na světě, 2010)

Izrael patří k světové špičce v oboru ochrany vody a využití geotermální energie.

Cestovní ruch: Jeruzalém, hlavní město, nejposvátnější místo judaismu a křesťanství. Zeď nářků Hebron, druhé nejsvětější město judaismu

Tel Aviv, největší metropole, pobřežní město, kosmopolitní a finanční centrum.

Betlém, místo posledního odpočinku Ráchel, rodiště krále Davida a Ježíše Krista.

Mrtvé moře, nejnižší položené odkryté místo na zemském povrchu, nejslanější jezero na světě.

Tento výukový materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám.

Základní škola a Mateřská škola Veřovice, příspěvková organizace